

עין משפט
גר מצוה

קָלָד א מיי פֿיה מה'ל סנהדרין הלכה א ופ"ו מה'ל בית המדרה ג' אל:]

קלח ב ג מיי פ"ח מה'ל כלי המקדש ה' יב: קלו ד מיי פ"ה מה'ל סנהדרין הלכה א סג עש"ז:

קלו ה מיי עס פ"ח הלכה א:

קלח ו ז ח ה מיי פ"ד מהלכות ע"ז הלכה ז:

—◆—

רבינו חננאל

המטר היורד מן השמים עד שמשמך לו אמת המים מבתרן אמר להם לפשוט ידיהם בנדוד מיד ויעצן באחיתופל וּבמלכין בטנהדיין ושאלין באורים ותומים דכתובי ואתרי אחיתופל היודיע הכהן בן בנינו ואביתר ושר צבא למלך יואב. אחיתופל זה יועץ שני ועצת אחיתופל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל איש דבור וגוי יהודיע בן בנינו זה סנהדרין שנאמר ובנינו בן יהודיע על הכותי ועל הפלתי כרתו ופלתי אלו אורים ותומים למה נקרא שמש כרתי שכורתין דבריהם. פלתי שמופלאין מעשיתן ואחר כך ושר צבא למלך יואב: אַיַן מוסיפין על העיר ועל העזרות הלא כבי"ד של ע"א שנאמר ככל אשר אני מראה אותך את הנביא המשעו על תעשן לדורות העזרות בעי"א כבית אלו של משה אבל כלי הקודש עבודתן מקדשתן ואין צריכין הכלים לדורות משיחה: ירושלמי ככל אשר אני מראה אותך את הנביא המשכן בן תעשו לדורות. משה זה מלך ונביא. אהרן אלו אורים ותומים. אספה יל שבטים איש מוקפי ישראל זו סנהדרין שאל אביך ויגדך זקנין ויהיו קל ופפורים בשבועות פ"ב בגמרא אהר נכנס לעודה כו': אַיַן עושיין מנהוראות לטבטיס אלא כבי"ד של ע"א מנלן דכתבי וביתר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אותם ראשים על העם ומשה במקום ע"א היה קאי: ת"ד מניין שמיעדיין שופטים על ישראל שנאמר שופטים תתן ומניין שבעדיין כך בכל עיר ועיר ת"ל בכל עיר. יהודה ארץ אחד ממונה על כולן שנאמר תתן לך רשב"ג אומר לשבטיי ושפטו מצוה לשבט לדון אתכם: ואיין עושיין עיר הנהחת אלה בע"א. מנא לן שנאמר והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא וגוי. איש ואשה אתה מוציא לשעריך ואי אתה מוציא כל העיר לשעריך: אַיַן עושיין עיר הנהחת אתה בספר מקיבו' ולא מן הספר: ולא שלש וכתוב בתוך ישראל אבל עושיין שתיים כגון אחת ביהודה אבל שתיים כגון אחת בלוי' אף לא אחת ביהודה אבל שתיים כגון אחת בלוי' ופירוש דבריהם ר"י:

קָלָד א מיי פֿיה מה'ל סנהדרין הלכה א ופ"ו מה'ל בית המדרה ג' אל:]

קלח ב ג מיי פ"ח מה'ל כלי המקדש ה' יב: קלו ד מיי פ"ה מה'ל סנהדרין הלכה א סג עש"ז:

קלו ה מיי עס פ"ח הלכה א:

קלח ו ז ח ה מיי פ"ד מהלכות ע"ז הלכה ז:

קלו ח ה מיי עס פ"ח הלכה א:

רבינו חננאל

א) נראה שמתלבו השורות וא"ך מיקון ועי' בגמ' ובכרמית הלכות עה"ט פ"ד ה"ד והסוגות הלא"ז

מוז: דיני ממונות בשלשה

וְאַחֲרָיָהּ אחיתופל ב'ו'. ה"ג ר"מ והכי כתיבי קראי אחרי אחיתופל יהודיע בן זניבו ואזיתר וגו' יהודיע בן זניבו זה סנהדרין וכן הוא אומר וזניבו בן יהודיע על הכרתי ועל הפלתי למה נקרא שמן כו' אזיתר אלו אורים ומניתי ראהי דכי היכי דזניבו בן יהודיע היה ראש סנהדרין כמו כן היה יהודיע אזיו כרתי ופלתי הם סנהדרין וק"ק דדדדדי הימים (א' י"א) דנתחלת מלכותו של דוד חשיב זניבו בן יהודיע עס הגבורים של דוד המתחזקים עמו להמליכו והאי קרא לחיתופל כסוף ימיו של דוד נתחלת מלכיס זימי שלמה וקחשיב יהודיע ואיך יתכן שהיה אזיו של זניבו וגם כסוף שמואל (ב' כג) מונה זניבו עס הגבורים ושמה שני זניבו בן יהודיע הוי אחד אזיו של יהודיע ואחד זנו:

אֵת תבנית המשכן וגו'. ומשה צמקוס ע"א הוי קאי תימה ל"ל וכן תעשו הא גזי סנהדרין ושצטיט אמרינן דבעי ע"א כדאשכתן צמשה דמוקי סנהדראות והוא צמקוס ע"א קאי אע"ג דלא כתיב התם וכן תעשו ועוד קשה דצפ"י קמא דשבעות ועל העזרות הלא צמלך ונציא ושצטיט ואחד ופי' עס צקונטרס דיליף ממהה דהוי מלך ונציא וצמקוס שצעים ואחד ואס כן גזי סנהדרין דיליף ממהה דבעי שצטיט ואחד מהאי טעמא נמי ניצעי מלך ונציא צהעמדת סנהדראות ויש לומר דהכא מרצינן טפי משוס דכתיב וכן תעשו משמע דאתא לרצויי כל הַן ווא"ת וכליס נמי ניצעי שצעים ואחד וכ"ת הכתוב תללו צזירות דאין צריך הלא שירות הא משמע צסמוך דאי לאו אותם הוי אמניא דבעי משיחה ועבודה ואס כן עשתא דכתיב אותם למעוטי משיחה ע"א מניה לא נמנעט וי"ל דאתא אותם לגלויי דוכן תעשו לא קאי דכליס ולא צעי לדורות דומיא דמשה: **שופטים** אב"כ שבט ושבת. אס יש צעיר אחת מצ' שצטיט עושיין צ' סנהדראות: **אחד ממונה על כולן**. פ"ה צ"ד הגדול שציזשוליס ולא משמע הכי צספרי דצרישא דצרייתא צמר שופטים לכל ישראל קתמי רצי יהודה אומר אחד ממונה על כולס קודם שזוכיר לכל שצט ושצט ולכל עיר ועיר וי"מ דאחד ממונה על כולן הוא הנשיא דקתמי צמספתא שהנשיא ויש צ צלמעט ונראה לפרש דאחד ממונה על כולן הוא מופלא שצצ"ד א"צ צ"ד ובכל שופטים ושופטים היה עס מופלא כדלמר גזי זקן ממרא הוא ומופלא שצצית דינו ונראה דלא היה מחשבון סנהדרין מדקאמר צפ"ק דהוריות (ד' ד'): אהיהא דתנן הורו בית דין וידע אחד מהם טעטו כו' או שלא היה מופלא שצצית דין עס פטור ומפרש צגמרא לפי שהיה להם שילמדו ואי היה מחשבון מאי איריא מופלא אפילו אחד של האחרים נמי כדלמר התם לעיל מניה"ט הכי קאמר

רמנא אי אית לכולי סנהדרי הוי הוראה ואי לאו לא הוי הוראה ולפי זה אמיא ההיא דהוריות כרצי יהודה והא' ד' דתמן צפרק הנחנקין (למן דף פו): כי יפלא צמופלא שצצית דין הכתוב מדצר הא לא הוי כשאר מופלא שצכל דוכתא דהתם לא אחי למעוטי הלא תלמיד כפ"י התם הקונטרס שצכל סנהדרי יש דין המראה חוץ מתלמיד לפי שאינו ראוי להוראה כדתמן התם (עס) תלמיד שהורה לעשות פטור נמלא חומרנו קולו: **אֵחָת או ב'.** פ"י אחת צצ"ד אחד או צ' בשני צמי דינין ולמאי דשרי צצ' או צג' צ"ד אפילו טובא (ט) צפעס אחת) איירי צמקוס אחד או צצ' מקומות: **אֵחָת וְאַ**

פרק ראשון סנהדרין

זניבו בן יהודיע זה סנהדרין. שהיה מופלא שצצ"ד: **וְאִזְיֵיתֶר אֱלוֹ אוֹרִים וְתוּמַיִם וְכֵן הוּא אֹמֵר** וזניבו בן יהודיע על הכרתי ועל הפלתי. הוא למעלה מהם וקודם היה להם ומדמנך צקרא קמא אזיתר צתר זניבו שמע מניה אזיתר היינו כרתי ופלתי: **וְסַפְרִים דְכֹתִיבֵי צְהוּ וְאִזְיֵיתֶר עַל הַכֹּרֵסִי שִׁיבּוֹשׁ הוּא שְׂאִין מַקְרֵא זֶה צָכַל הַנְּצִיאִים: שַׂוְרֵסִין.** חותמין דצרים צאמונתן: **מְאִי קְרֵא.** דכנור תלוי על מעטו של דוד ומקיזו לדוד משנתו דכתיב לעיניה

השחר אני מעורר השחר ולא כשאר מלכיס שהשחר קודם ומעוררן: **כֵּן טַעַמו לְדוֹרוֹת.** מה משכן על פי משה והוא צמקוס סנהדרי גדולה אף לדורות על פי סנהדרי גדולה: **מֵיֶזֶק וְאֵילֶךְ.** כלים טעשו אחרי כן צבודתן מחנתתן משעה שמתחנכים צבעודה ממקדשין: **אוֹסֶס.** מיעטעט הוא (ט) **אֶשֶׁר יִשְׂרָאוֹ.** להציל משמע לדורות האצ"ס נתנו צזירות מדכתיב

(צמדצד ד) כל כלי השרת אשר ישרתו: ה"ג אי לאו אוסס הוו אמניא לדורות צמשיחה ועצבודה דהא כתיב וכן טעשו: **דֹּאקִי סַנְהֵדְרָאוֹת.** צעצט יתרו ומשה היה שופט ודיין על פי הדבור ושקול סנהדרי גדולה שצירושוליס: **שְׁעָרִים.** גולייירים חוצצין צמקלות ע"פ השופטים לכל מי שאינו שומע: **אֶחָד מִמוּנֵה עַל כּוּלָן.** זו סנהדרי גדולה: **מַלוֹה שֶׁצָּצַט לְדוֹן אֵס שֶׁנָּטוּ** ולא ילכו צני שצט זה לצ"ד של שצט אחר: **לְשַׁעְרֵי.** לצ"ד שצכל עיר ועיר: **צַצ"ד אֶחָד.** כל זמן שסנהדרי זו קיימא צכל ממו אלו ונתמנו אחרים עושיין: **צִמְקוֹס אֶחָד.** כגון צגלול או ציפודה: **ר"ש.** דרש טעמא דקרא צהמקצל (צ"מ קטו):

עמך

תנו רבנן ה'מניין שמעמידין שופטים לישראל תלמוד לומר *שופטים תתן שוטרים לישראל לומר שוטרים תתן שופטים לכל שבט ושבת מניין תלמוד לומר שופטים לשבטיך שוטרים לכל שבט ושבת מניין ת"ל שוטרים לשבטיך שופטים לכל עיר ועיר מניין ת"ל שערריך שוטרים לכל עיר ועיר מניין ת"ל שוטרים לשערריך רבי יהודה אומר אחד ממונה על כולן שנאמר תתן לך ר'שב"ג אומר לשבטיך ושפטו מצוה בשבט לדון את שבטו: ואין עושיין עיר הנהחת: מנה"מ (ט) אמר ר' חייא בר יוסף אמר רבי אושעיא דאמר קרא ו'הוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא איש ואשה אתה מוציא לשעריך ואי אתה מוציא כל העיר כולה לשעריך: אין עושיין עיר הנהחת בספר: מ"ט¹⁰⁰ מקרבך אמר רחמנא ולא מן הספר: ולא שלש (עיר הנהחת): דכתיב אחת אבל עושיין אחת או שתיים דכתיב¹¹ עריך תנו רבנן אחת י אחת ולא שלש אתה אומר אחת ולא שלש או אינו אלא אחת ולא שתיים כשהוא אומר עריך הרי שתיים אמור הא מה אני מקיים אחת אחת ולא שלש זימנין אמר רב יב"ד' אחד הוא דאין עושיין הא בשנים ושלשה בתי דינין עושיין זימנין אמר רב אפילו בשנים ושלשה בתי דינין לעולם אין עושיין מ"ט דרב משום קרחה אמר ר"ל לא שנו אלא במקום אחד¹¹ אבל בשנים ושלשה מקומות עושיין רבי יוחנן אמר אין עושיין משום קרחה תניא כוותיה דר"י (י) אין עושיין שלש עיירות מנודחות בארץ ישראל אבל עושיין אותם שתיים כגון אחת ביהודה ואחת בגליל אבל שתיים ביהודה ושתיים בגליל אין עושיין וסמוכה לספר אפילו אחת אין עושיין מאי טעמא¹² שמא ישמעון נכרים ויחריבו את ארץ ישראל ותיפוק לי (ט) דמקרבך אמר רחמנא ולא מן הספר רבי שמעון היא דדריש טעמא (ט) דקרא: סנהדרי גדולה היתה: מ"ט דרבנן דאמרי ומשה על גביהן אמר קרא¹² והתציבו שם עמך

10. יצאו אנשים בני בליעל מקרבך ויחידו את ישיבי עירם לאמר נלכה ועבדה אלהים אחרים אשר לא ידועתם: דברים יג יד. 11. כי תשמע באתר עריך אשר יי אלהיך נתן לך לשבת שם לאמר: דברים יג יג 12. ואמר יי אל משה אספה לי שבטים איש מוקפי ישראל אשר ידעת כי הם זקני העם ושטריו ילקחת אתם אל אהל מועד ויחציבו שם עקי: במדבר יא טז

מסורת הש"ס

א) גימט' הערך ערך אחר אי ואחרי אחיתופל היודיע בן זניבו ואזיתר ושר צבא לך מלך יואב אחיתופל זה יועץ וכן הוא אומר ועלת אחיתופל וגו' יהודיע בן זניבו זה סנהדרין וכן הצבוי הוא אומר וזניבו בן יהודיע על הכרתי ועל הפלתי שהיה זניבו ממונה עליהן וזנו עומד צמקומו ולמה נקראו סנהדרין כרתי ופלתי וכו', צ' שבעות טו. יומא יב:, א) [לעיל ג' י: ד] [מוספ' ספ"ג, א) ט] ועי' צמעצליד ולקמן ק"כ. ע"ש א) ו [לקמן קול: א) ו] [מוספ' פ"ד ע"ש, א) ט] [לקמן קול: ט) ו] [קדושין סא: וש"נ, י) וי' מוס' סוכה נא: ד"ה והיו צה], א) ד] ג: א) ו [לעיל דמנא], א) רש"י מ"ז ועי' רש"א, ט) ד"ה איכא להקשות עי' רש"א הה"מ ע' צמשה ד"ה ולא שלשה וכו' העמיק דברי מוס' א"ת להקשות דלשמוק יו',

—◆—

הגהות הב"ח

א) גמ' תנתי המשכן ואת תבנית כל כלייו וכן טעשו לדורות: (ט) רש"י ד"ה אחס מיעטעט וכו'. ר"צ עיין צפ"ד דשבעות דף ט"ז:

—◆—

הגהות הגר"א

[א] גמ' לשערין וכן להלן לשערין נמחק ר"צ ל"ל בכל שעריך:

—◆—

מוסף רש"י

הובא בסוף המשכת.

—◆—

תורה אור השלם

1. ואחרי אחיתופל יהודיע בן בנינו ואביתר ושר צבא למלך יואב:

דברי הימים א כו לד 2. ועצת אחיתופל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל איש בדרך האלהים בן כל עצת אחיתופל גם לדוד גם לאבשלום:שמואל ב טו כג 3. ויואב אל כל העבא וישאל ויגידה בן יהודיע על הברתי ועל הפלתי: שמואל ב כ כג

4. עקה כבודי עקרה הצבאל וכבוד אעידה שחרה: תהלים נז ט

5. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כלייו וכן תעשו: שמות כה ט 6. יהיה ביום פלות משה להקים את המשכן ויחשבו אותו ויקדשו אותו ואת כל כלייו ואת המזבחים ואת כל כלייו ומשוחם ויקדשו אתם: במדבר ו א

7. וליקחו את כל כלי השרת אשר ישרתוכם בקדש ונתנו אל בגדי תכלת וכסו אותם במבסקה עור תחש ונתנו על המזוט: במדבר ד יב 8. שפטים וקטרים תתן לך בכל שערך אשר יי אלהיך נתן לך לשבטיך וישפטו את העם משפט צדק: דברים טו יח

9. ויהוציאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר יעשו את השרר הרע הזה אל העריך את האיש או את האשה וסקלתםם באבנים

10. יצאו אנשים בני בליעל מקרבך ויחידו את ישיבי עירם לאמר נלכה ועבדה אלהים אחרים אשר לא ידועתם: דברים יג יד 11. כי תשמע באתר עריך אשר יי אלהיך נתן לך לשבת שם לאמר: דברים יג יג 12. ואמר יי אל משה אספה לי שבטים איש מוקפי ישראל אשר ידעת כי הם זקני העם ושטריו ילקחת אתם אל אהל

^[1] רבינו חננאל

